

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6Co/3/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5712208643
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5712208643.2

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a členov JUDr. Yvetty Dzugasovej a Mgr. Andreja Kekelyho, v právnej veci žalobcov: 1/ D. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. E. XX, H., XXX XX J., 2/ Obec Podhradie, so sídlom 1. mája 194/61, Podhradie, 038 52 Sučany, IČO: 316 831, 3/ MUDr. E. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. X, XXX XX P., 4/ R. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. B. X, XXX XX J., 5/ E. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX/XX, XXX XX E., 6/ R. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. U. X/XXXX, XXX XX T., 7/ D. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX/XX, XXX XX J., 8/ E. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XX/XX, H., XXX XX J., 9/ Ing. C. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, XXX XX J. F. R., 10/ I. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX/X, XXX XX S., 11/ E. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX O. XX, 12/ R. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/XX, H., XXX XX J., 13/ R. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXX/XX, H., XXX XX J., všetci právne zastúpení JUDr. Vladimírom Kašubom, advokátom, so sídlom v E., U. XX, proti žalovanému: FARMAVET s.r.o., so sídlom Sklabinská 20, 036 01 Martin, IČO: 31 560 083, zastúpeného JUDr. Annou Mozolíkovou, advokátkou, so sídlom H. XXXX, XXX XX M., o zaplatenie sumy 17.491,82 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 5C/132/2012-462 zo dňa 13. júna 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Martin č.k. 5C/132/2012-462 zo dňa 13. júna 2019 vo výrokoch I., II., V. a VI. z r u š u j e a v e c v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

Vo zvyšnej časti (t.j. vo výrokoch III. a IV.) zostáva rozsudok Okresného súdu Martin č.k. 5C/132/2012-462 zo dňa 13. júna 2019 n e d o t k n u t ý .

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi v rade 1/ sumu 418,99 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 418,99 Eur od 22.08.2012 do zaplatenia, žalobcovi v rade 2/ sumu 232,80 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 232,80 Eur od 22.08.2012 do zaplatenia, žalobcovi v rade 3/ sumu 249,74 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 249,74 Eur od 22.08.2012 do zaplatenia, žalobcovi v rade 4/ sumu 265,55 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 265,55 Eur od 22.08.2012 do zaplatenia, žalobcovi v rade 5/ sumu 243,98 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 243,98 Eur od 22.08.2012 do zaplatenia, žalobcovi v rade 6/ sumu 249,71 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 249,71 Eur od 22.08.2012 do zaplatenia, žalobcovi v rade 7/ sumu 81,22 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 81,22 Eur od 22.08.2012 do zaplatenia a žalobcovi v rade 8/ sumu 259,93 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 259,93 Eur od 22.08.2012 do zaplatenia, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.). Voči žalobcom v rade 9/ až 13/ v žalobu celom rozsahu zamietol (výrok II.). V časti o zaplatenie sumy 0,914 Eur za 1m² konanie zastavil (výrok III.). Žalobu žalobcov v rade 1/ až 8/ v časti uplatneného úroku z omeškania vo výške 9 % ročne od 13.06.2012 do 21.08.2012 zamietol (výrok IV.). Zároveň priznal žalovanému priznal voči žalobcom v rade 9/ až 13/ nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 100 % (výrok

V.) Vyslovil tiež, že žalovaný má voči žalobcom v rade 1/ až 8/ nárok na náhradu účelne vynaložených trov konania v rozsahu 71,40 % (výrok VI.).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia sa žalobou podanou na Okresnom súde Martin dňa 13.06.2012 domáhali voči žalobcovi vydania bezdôvodného obohatenia na tom skutkovom základe, že žalobcovia sú spoluvlastníkmi nehnuteľností, ktoré užíva žalovaný bez toho, aby im platil akúkoľvek náhradu za ich užívanie. Svoje spoluvlastnícke podiely k jednotlivým dotknutým pozemkom žalobcovia preukazovali predloženými výpismi z listov vlastníctva č. XXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX pre kat. úz. H.. Kúpnu zmluvou zo dňa 28.08.2008 žalovaný v rámci konkurzného konania nadobudol do vlastníctva nehnuteľnosti nachádzajúce sa v kat. úz. H. zapísané na LV č. XXX, ktoré sú spolu s dotknutými pozemkami žalobcov súčasťou oploteného areálu bývalého poľnohospodárskeho družstva, ktoré užíva výhradne ich vlastníci, t.j. žalovaný pri svojej podnikateľskej činnosti - poľnohospodárskej výrobe, chove kurčiat a iných výrobných činnostiach. Žalobcovia ustálili výšku náhrady za obdobie od 13.06.2010 do 13.06.2012, t.j. do dňa podania žaloby, výške 2 Eur/1m²/1rok, pričom vychádzali z porovnateľnej náhrady ako v konaní pred Okresným súdom Martin vedenom pod sp. zn. 9C/78/2006, v rámci ktorého v obdobnej situácii priznaný nárok spoluvlastníkom nárok vo výške 1,81 Eura/1m²/1rok.

3. Uznesením sp. zn. 5C/132/2012 zo dňa 12.02.2013 okresný súd na základe čiastočného späťvzatia žaloby žalobcami v rozsahu 0,80 Eur/1m²/rok konanie v uvedenej časti zastavil a ďalej konal so žalobcami o žalobou uplatnenom nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 1,20 Eur/1 m²/rok.

4. Uznesením sp. zn. 5C/132/2012 zo dňa 21.04.2016 konajúci súd prerušil konanie do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 8C/129/2012, nakoľko v uvedenom konaní iní spoluvlastníci uplatnili voči žalovanému nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie iných pozemkov, ktoré žalovaný nadobudol kúpnu zmluvou zo dňa 28.08.2008. V označenom konaní sp. zn. 8C/129/2012 bolo nariadené znalecké dokazovanie na určenie primeranej výšky náhrady za bezdôvodné obohatenie a toto malo význam aj pre konanie vo veci samej v aktuálne prejednávanom spore, s poukazom na jeho povahu. Podaním zo dňa 27.09.2018 právny zástupca žalobcov oznámil súdu, že konanie vedené pod sp. zn. 8C/129/2012 bolo dňa 20.07.2018 právoplatne skončené a navrhol pokračovať v tomto konaní. Výška bezdôvodného obohatenia konaní bola určená na sumu 0,286 Eur/m²/1rok. Na základe uvedeného žalobcovia pristúpili k čiastočnému späťvzatiu žaloby v sume rozdielu medzi nimi žalovanou sumou 1,2 Eur/m²/rok a sumou priznanou iným žalobcom v konaní Okresného súdu Martin sp. zn. 8C/129/2012 vo výške 0,286 Eur/m²/rok. Pri rozhodovaní sporu sp. zn. 8C/129/2012 súd vychádzal zo znaleckého posudku č. 11/2014 vypracovaného Doc. Ing. Jánom Svrčekom CSc., ktorý stanovil všeobecnej hodnoty nájomných pozemkov v areály žalovaného u pozemkov parc. č. 467/1, 467/2 vo výške 0,199 Eur/m²/rok, pozemkov parc. č. 456/1, 456/2, 456/4 vo výške 0,175 Eur/m²/rok a u pozemkov parc. č. 471/1, 471/2, 471/3 vo výške 0,159 Eur/m²/rok, ako aj zo znaleckého posudku č. 1/2014 vypracovaného Ing. Jánom Grerušom, ktorý stanovil hodnotu odplaty za užívanie vyššie uvedených pozemkov vo výške 0,414 Eur/m²/rok. Medzi žalovaným a ďalšími spoluvlastníkmi ako žalobcami prebiehalo aj ďalšie konanie vedené na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5C/65/2012, ktoré sa tiež týkalo vydania bezdôvodného obohatenia na obdobnom skutkovom základe. V rámci označeného konania boli zohľadnené všetky listinné dôkazy, preukázané skutočnosti a výsluchy znalcov z konania vedeného pod sp. zn. 8C/129/2012, pričom záverom konajúci súd ustálil, že nehnuteľnosti žalobcov sa nachádzajú v rovnakom území a sú porovnateľné s nehnuteľnosťami, ku ktorým boli konkrétne vypracované znalecké posudky Ing. Greguša a Doc. Svrčeka, ktorí zdôraznili, že nie je rozhodujúce, či sa jedná o parcelu registra „C“ alebo registra „E“, keď na jej hodnotu má vplyv ako je nastavený územný plán obce a na čo je miesto určené. Znalci sa vysporiadali s lokalitou, kde sa pozemky nachádzajú a pretože znalecké posudky stanovovali inú hodnotu pozemku pre účely nájmu, resp. náhrady, bol súdom stanovený priemer ustálený vo výške 0,286 Eur/m²/rok (znalec Ing. Greguš stanovil hodnotu 0,414 Eur/m²/rok a znalec Doc. Ing. Svrček 0,159 Eur/m²/rok). S takto ustálenou hodnotou sa napokon v konaní vedenom pod sp. zn. 5C/65/2012 obidve sporové strany (t.j. aj žalovaný) stotožnili.

5. V aktuálne posudzovanom prípade sp. zn. 5C/132/2012 súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchom zástupcov sporových strán, výsluchom žalobcu v rade 2/, vykonaním listín - výpisom z LV pre k.ú. H. č. XXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, XXXX, geometrickým plánom dotknutého územia, kúpnu zmluvou zo dňa 28.08.2008, predloženými nájomnými zmluvami, znaleckým posudkom č. 39/2018 vypracovaným Ing. Ivetou Pohanchenikovou, osvedčením o dedičstve vydaným v konaní Okresného súdu Martin sp.zn. 18D/546/2015, Dnot 240/2015 zo dňa 24.04.2017 po pôvodnom žalobcovi

v r. 4/ neb. O. Q., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom X. E. XXX/XX, H., zomr. XX.XX.XXXX a pripojeným spisom Okresného súdu Martin sp. zn. 5C/65/2012. Zo znaleckého posudku Ing. Ivety Pohančénikovej č. 39/2018, vyplýva zadaná znalecká úloha stanovenie všeobecnej hodnoty ročného nájmu za užívanie E-KN pozemkov vo vlastníctve fyzických osôb a obce Podhradie v prislúchajúcich podieloch, nachádzajúcich sa v k.ú. H. nad R., Obec Podhradie v areáli Poľnohospodárskeho podniku FARMAVET s.r.o. (bývalý podnik AGRO FATRA Turany s.r.o.), pod dvorom zastavanými plochami a poľnohospodárskymi budovami. Znalkyňou bolo ustálené, že pozemky zastavané stavbou na poľnohospodárske účely sú stavbou vybudovanou do 24.06.2019, a v takomto prípade sa výška nájmu počíta v zmysle zákona č. 504/2003 Z.z. Podľa znalkyne bolo určenie hodnoty nájomného závislé od hodnoty BPEJ (bonitovanej pôdno-ekologickej jednotky), pričom potvrdenie o jej výške mala od Národného poľnohospodárskeho a potravinárskeho centra a Výskumného ústavu poľnohospodárstva a ochrany prírody zo dňa 20.11.2018. Vychádzajúc z § 10 ods.1 zákona č. 504/2003 Z.z. znalkyňa stanovila hodnotu pozemkov s výpočtom pre jednotlivých vlastníkov pôdy a to na hodnotu 0,0036 Eur/m²/rok. Žalobca v rade 2/ predložil súdu do spisu zmluvy o nájme pozemkov na poľnohospodárske účely, uzavreté v súlade so zákonom č. 504/2003 Z.z., ktoré uzatváral s prenajímateľmi nájomca Poľnohospodárske družstvo „SNP“ so sídlom Sklabiňa, okres Martin, kde vychodiskom bola cena 0,100 Eur/m²/rok.

6. Na základe vykonaného dokazovania mal konajúci súd preukázané, že aktuálne vedený spor úzko súvisí so sporovými konaniami vedenými na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 8C/129/2012 a sp. zn. 5C/65/2012. Dotknuté pozemky sa vo všetkých troch prípadoch nachádzajú v areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva, ktorého budovy odkúpil žalovaný za účelom poľnohospodárskej výroby s predpokladom chovu kurčiat a iných zvierat. Od roku 2008, kedy žalovaný nadobudol budovy v areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva, dobrovoľne neuhradil vlastníkom pozemkov žiadnu čiastku za užívanie ich pozemkov a tieto užíval bez akejkoľvek náhrady. Po právnej stránke prvoinštančný súd posúdil nárok žalobcov v zmysle § 451 ods.1 Občianskeho zákonníka ako majetkový prospech získaný žalovaným bez právneho dôvodu. Pri stanovení hodnoty náhrady mal súd k dispozícii niekoľko podkladov, z ktorých bolo možné ustáliť túto hodnotu - znalecké posudky vypracované v obdobných sporoch Ing. Gregušom, Doc. Ing. Svrčekom a posudok Ing. Pohančénikovej predložený v tomto konaní žalovaným. Okrem tohto strany sporu predložili do spisu nájomné zmluvy, ktoré uzatváral žalovaný s ďalšími vlastníkami pôdy. Dňa 30.11.2000 žalovaný uzatvoril s vlastníčkou R. B. nájomnú zmluvu na pozemok nachádzajúci sa v k.ú. H., v rámci ktorej bola stanovená výška ročného nájomného za prenajaté pozemky vo výške 330 Eur/1ha. Nájomná zmluva uzatvorená medzi žalovaným a Q. C. týkajúca sa pozemkov v rovnakej lokalite znela na nájomné vo výške 330,00 Eur/ha/rok za zastavané plochy a nájomné vo výške 15,00Eur/ha/rok za pozemky „mimo dvora“. Okresný súd považoval za nesporné, že žalovaný v inom súdnom konaní akceptoval hodnotu bezdôvodného obohatenia vo výške 0,286 Eur/m²/rok. Podľa vyjadrenia právneho zástupcu žalobcov v takejto výške bola súdom priznaná suma (spolu)vlastníkom aj vyplatená. Zohľadniac aj princíp právnej istoty, aby bola výška náhrady vo všetkých sporoch týkajúcich sa vydania bezdôvodného obohatenia žalovaného voči rôznym žalobcom identická, prvoinštančný súd potom priznal žalobcom v rade 1/ až 8/ voči žalovanému náhradu vo výške 0,286 Eur/m²/rok - každému podľa výšky jeho spoluvlastníckych podielov na užívaných nehnuteľnostiach.

7. Vo vzťahu k žalobcom v rade 9/ až 13/ súd prvej inštancie uviedol, že sa jedná o dedičov pôvodne označeného žalobcu v rade 4/ O. Q., ktorý dňa XX.XX.XXXX, t.j. v čase vedeného sporu, zomrel a jeho dedičia vstúpili do konania v súlade s § 63 ods. 1, 2 CSP. Z predloženého osvedčenia o dedičstve sp.zn. 18D/546/2015 súd zistil, že nehnuteľnosti v k.ú. H. F. R.,, zapísané na LV č. XXXX, z ktorých uplatňoval nebohý svoj nárok, nadobudla do vlastníctva R. Q., v konaní označená ako žalobkyňa v rade 13/. Žalobcovia v rade 9/ až 13/ vstúpili do práv po pôvodnom žalobcovi v rade 4/, avšak v dedičskom konaní tento nárok vo vzťahu k žalovanému nebol prejednaný. Okresný súd vychádzal z toho, že nárok, ktorý si uplatnil nebohý O. Q., predstavoval pohľadávku voči žalovanému, ktorá nebola v dedičskom konaní vysporiadaná, a preto žalobcovia v rade v rade 9/ až 13/ ho mali byť uplatniť tak, že predmetná pohľadávka patrí do dedičstva po nebohom O. Q. a následne vyporiadaný medzi všetkými dedičmi. Súdu v tomto konaní neprináležalo vyporiadať nárok, ktorý si uplatnil poručiteľ O. Q. za svojho života voči žalovanému tak, že by ho vyporiadal medzi jeho dedičov a preto žalobu žalobcov v rade 9/ až 13/ v celom rozsahu (po jej čiastočnom späťvzati) zamietol.

8. Výrokom III. napadnutého rozsudku prvoinštančný súd postupom podľa § 145 CSP zastavil konanie o žalobe žalobcov v časti nároku, v ktorom zobrali žalobu späť.

9. Spolu s nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia súd žalobcom v rade 1/ až 8/ priznal voči žalovanému s poukazom na § 517 ods.2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č.87/1995 Z.z. aj úroky z omeškania vo výške 9 % ročne od 22.08.2012 do zaplatenia, s odôvodnením,

že dňa 21.08.2012 sa žaloba dostala do dispozície žalovaného, ktorý ju v tento deň prevzal v zásielke zo súdu a preto za obdobie od 13.06.2012 do 21.08.2012 súd žalobu žalobcov na priznanie úroku z omeškania zamietol.

10. O trovách konania rozhodol okresný súd v zmysle § 255 ods. 1 CSP tak, že úspešnému žalovanému voči žalobcom v rade 9/ až 13/ priznal nárok na ich náhradu v rozsahu 100 %, pretože žalobcovia v rade 9/ až 13/ vzali žalobu čiastočne späť bez zavinenia žalovaného a vo zvyšnej časti súd ich žalobu zamietol. Vo vzťahu k žalobcom v rade 1/ až 8/ súd priznal žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 71,40 % - žalobcovia sa podanou žalobou domáhali zaplata sumy 2 Eur/m²/rok, pričom po viacnásobnom späťvzati žaloby boli úspešní v časti 0,286/m²/rok (úspech žalobcov 14,30 %, úspech žalovaného 85,70 %, čistý úspech žalovaného 71,40 %).

11. Proti tomuto rozsudku okresného súdu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zrušenia v meritórnom výroku I. a v závislom výroku VI. o trovách konania a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. Odvolateľ prezentoval názor, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil dôkazy vykonané v spore, nesprávne zistil skutkový stav a následne vec nesprávne právne posúdil. Súd prvej inštancie rozhodol o sume náhrady za užívanie za 1 m²/1 rok bez akéhokoľvek podkladu vo výške 0,286 Eur, čo je v rozpore so znaleckým posudkom č. 39/2018 vypracovaným Ing. Pohančénikovou, v rozpore s platnou a účinnou právnou úpravou regulácie nájmu poľnohospodárskych pozemkov, a tiež v rozpore s rozhodnutím Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 687/2017 zo dňa 10.11.2017. Okresný súd rezignoval na úlohu nezávislého arbitra a postavil sa len do polohy „odkazovača“ na konanie sp. zn. 5C/65/2012. Odkazovanie na iné konanie bez kritického zhodnotenia odlišností a špecifik konkrétného sporu spočívajúcich v odlišnej, doplnenej (novej) a komplexnejšej argumentácii, t.j. v dôsledku toho inej dôkaznej situácie (predložený vyššie uvedený znalecký posudok) je nenáležité a v rozpore so zásadou nestrannosti súdu. Hoci žalovaný v prvoinštančnom konaní odkazoval na osobitnú právnu úpravu - zákon č. 504/2003 Z.z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov, (ďalej aj zákon č. 504/2003 Z.z.), primárne jeho ustanovenie § 11 ods. 2, okresný súd sa s touto argumentáciou žalovanej sporovej strany nesprávne a nedostatočne vysporiadal. Obvyklá cena v dotknutom katastrálnom území je 15,00 Eur/ha/rok na nezastavaných plochách a 330,00 Eur/ha/rok za zastavané plochy a nádvorcia, ktorú žalovaný aj preukázal doloženými zmluvami. Okresný súd však na uvedené dôkazy neprihliadal a nesprávne rozhodol o výške náhrady za užívanie pozemkov vo výške 2.860,00 Eur/ha/rok. Pochybenie okresného súdu žalovaný namietal aj v súvislosti s (ne)vyhodnotením predloženého znaleckého posudku č. 39/2018 vypracovaného Ing. Pohančénikovou dňa 30.11.2018, ktorý (na rozdiel od predchádzajúcich znaleckých posudkov), obsahoval podrobne, precízne a náležite zdôvodnené závery vrátane odkazov na relevantnú rozhodovaciu prax odvolacích súdov v SR. Súd prvej inštancie si bez náležitej verifikácie vybral priemer z dvoch znaleckých posudkov (Ing. Svrčka, Ing. Greguša) bez toho, aby existoval nejaký ďalší verifikačný podklad, ktorý by sa vysporiadal z protichodnými podkladmi. Nový právny zástupca žalovaného v konaní produkoval nové vecné a právne argumenty, ktoré neboli súčasťou posudzovania ani v jednom z predchádzajúcich obdobných prípadov (spor Okresného súdu Martin sp. zn. 5C/65/2012). Pokiaľ zákon č. 504/2003 Z.z. stanovuje výšku ročného nájomného poľnohospodárskych pozemkov ako najmenej 1% z hodnoty poľnohospodárskych pozemkov (obvyklú cenu zverejňuje Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky), náhrada za užívanie vo výške niekoľko desiatok percent hodnoty pozemkov sa javí ako celkom zjavne neprimeraná. Ak sa chcel súd prvej inštancie legálne a legitímne vyhnúť verifikácii všetkých troch znaleckých posudkov, mohol stanoviť priemer zo všetkých troch znaleckých posudkov a tiež zo zmlúv, ktoré predložil žalovaný, s prihliadnutím na obvyklú cenu nájmu zverejňovaného Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky a rozhodnúť tak spravodlivo podľa základnej právnej i formálnej logiky veci so zohľadnením všetkých podkladov. Selektívny a navyše neodôvodnený výber podkladov pre výpočet náhrady pri absencii akýchkoľvek relevantných dôvodov vyznieva zaujato a je prinajmenšom nesprávny a nezákonný postup, pre ktorý je potrebné napadnutý rozsudok zrušiť. Žalovaný v konaní argumentoval rozhodovacou praxou niektorých odvolacích súdov v SR, vrátane rozhodnutia Ústavného súdu SR, s ktorými sa však súd prvej inštancie, náležite nevysporiadal a svoj odklon od nej riadne neodôvodnil. Túto vadu a pochybenie nie je možné odstrániť ani v odvolacom konaní, pretože žalovanému by bola odňatá inštancia, a tiež možnosť brániť sa a reagovať. Pri absencii náležitého vysvetlenia odklonu prvoinštančného súdu od rozhodovacej praxe najvyššej súdnej inštancie tak žalovaný nemal možnosť procesne reagovať. Tvrdenú nesprávnosť odvolaním napadnutého rozsudku žalovaný zdôvodnil aj tým, že súd prvej inštancie sa nevysporiadal

ani s argumentáciou žalovaného týkajúcou sa testu proporcionality vlastníckeho práva a regulácie nájomného na poľnohospodárske pozemky, s námietkou týkajúcou sa žalobcami uplatnených úrokov z omeškania v rozpore s dobrými mravmi, ako ani s argumentáciou žalovaného, že suma náhrady za užívanie pozemkov žalobcov požadovaná žalobou (a priznaná napadnutým rozsudkom v plnej výške) je neprimeraná a nezodpovedá charakteru pozemkov a ich možného využitia.

13. Podaniami zo dňa 22.08.2019 a zo dňa 28.08.2019 žalovaný doplnil odvolanie o Stanovisko Ministerstva spravodlivosti SR k príslušnosti znalca č. 37129/209/153 zo dňa 05.06.2019 o príslušnosti znalkyne Ing. Pohančénikovej na vyhotovenie znaleckého posudku v spore na odhad/stanovenie výšky náhrady za užívanie poľnohospodárskych pozemkov žalobcov v zmysle obvyklého nájomného podľa právnej úpravy zákona č. 504/2003 Z.z.

14. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedli, že žalovaný nerešpektuje ustanovenie § 154 a § 366 CSP. Na pojednávaní konanom dňa 13.06.2019 súd vyhlásil dokazovanie za skončené. Napriek tomu žalovaný v rámci odvolacieho konania predkladá súdu ďalšie listiny. Žalovanému nič nebránilo predložiť listiny predkladané v rámci odvolacieho konania ešte pred vydaním uznesenia o vyhlásení dokazovania za skončené. Nestotožnili sa s interpretáciou žalovaného týkajúcou sa rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 687/2017, keď žalovaný vlastným vnímaním reality opisuje situáciu, akoby súd prvej inštancie ignoroval jednoznačné skutkové závery Ústavného súdu SR, čo nie je pravdou. Nestotožnili sa ani dojmom žalovaného prezentovaným v jeho opravnom prostriedku, že okresný súd pri svojom rozhodovaní de facto prebral konanie vedené na Okresnom súde Martin pod sp. zn. 5C/65/2012. Rovnako sa nestotožnili ani s tou časťou podaného odvolania, v rámci ktorej žalovaný svoju odvolaciu argumentáciu považuje za notoriu. Význam, ktorý žalovaný kladie na znalecký posudok č. 39/2018 vypracovaný Ing. Pohančénikovou je podľa názoru žalobcov precenený. Žalobcom tiež nie je zrejmé, prečo je žalovaný ochotný za niektoré porovnateľné pozemky platiť prenajímateľom nájomné v sume 330,00 Eur/ha/rok a za niektoré sumu 36,00 Eur/m²/rok.

15. Vo vzťahu k doplneniu odvolania žalovaným uviedli žalobcovia, že žalovaný naďalej bez obmedzenia uplatňuje prostriedky procesného útoku aj v odvolacom konaní. K žalovaným predloženému stanovisku Ministerstva spravodlivosti SR žalobcovia uviedli, že sa jedná o nezáväzné stanovisko, ktoré je len názorom tohto ústredného orgánu štátnej správy.

16. Dňa 10.02.2020 bolo súdu doručené ďalšie doplnenie odvolania žalovaného, v rámci ktorého odvolateľ poukázal na uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 14Cob/177/2014 zo dňa 29.10.2015 v súvislosti s tým, že rozhodnutie prvoinštančného súdu musí byť náležite odôvodnené a musí dávať odpoveď na všetky relevantné argumenty produkované stranou v konaní a musí sa náležite vysporiadať aj s rozhodovacou praxou, pokiaľ bola produkovaná niektorou stranou, ako tomu bolo v tomto prípade zo strany žalovaného, keď poukázal na viaceré rozhodnutia rôznych odvolacích súdov, ktoré konštantne riešili otázku charakteru poľnohospodárskych pozemkov a výšku náhrady za ich užívanie. Súd prvej inštancie sa so všetkými relevantnými argumentmi žalovaného nevysporiadal. Pokiaľ boli produkované v konaní pred súdom prvej inštancie znalecké posudky, ktorých závery sú v zrejmom rozpore, nie je možné, aby sa súd prvej inštancie bez náležitej verifikácie priklonil len k jednému alebo viacerým posudkom a iné ignoroval a nevysporiadal sa s nimi náležite a ignoroval aj náležitú rozhodovaciu prax súdov uvedenú v protichodnom posudku, k čomu dal žalovaný do pozornosti rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 9Co/301/2011 zo dňa 09.02.2012 a sp. zn. 30S/70/2017 zo dňa 22.05.2018. Súd sa bez náležitej verifikácie záverov všetkých troch posudkov priklonil k znaleckým posudkom Doc. Ing. Svrčka a Ing. Greguša, resp. k ich prímeru. Priklonenie sa k prímeru dvoch znaleckých posudkov žalovaný považuje za celkom zjavne nesprávny a nezákonný postup súdu. Je neprijateľné a v rozpore so zákonom, aby sa súd priklonil k prímeru dvoch znaleckých posudkov pri existencii a doložení tretieho relevantného súkromného znaleckého posudku podľa § 209 CSP.

17. Proti rozsudku okresného súdu podali v zákonom stanovenej lehote i odvolanie žalobcovia. Žalobcovia v rade 1/ až 8/ sa domáhali jeho zmeny vo výroku VI. tak, že súd žiadnej zo sporových strán neprizná nárok na náhradu trov konania a žalobcovia v rade 9/ až 13/ sa domáhali jeho zmeny vo výroku II. tak, že súd žalobe vyhovie a vo výroku V. jeho zmeny tak, že odvolací súd žiadnej zo sporových strán neprizná nárok na náhradu trov konania

18. Odvolatelia namietali právny záver súdu o tom, že nárok žalobcov v rade 9/ až 13/ ako dedičoch po pôvodnom žalobcovi mal byť uplatnený tak, že patrí do dedičstva, t.j. ako žaloba o určenie v zmysle § 137 písm. c) CSP. Okresný súd v konaní rozhodoval o pokračovaní v konaní s dedičmi pôvodného žalobcu v rade 4/ v zmysle § 63 ods. 1, 2 CSP, pričom v tom čase z predloženého osvedčenia o dedičstve mu muselo byť zrejmé, že nárok pôvodného žalobcu v rade 4/ nebol v dedičskom konaní prejednaný. Aj v konaní vedenom pod sp. zn. 8C/129/2012, na ktoré okresný súd pri svojom rozhodovaní poukázal, došlo k identickej situácii, keď súd pokračoval s právnymi nástupcami (dedičmi) po žalobkyni v rade 12/, ktorým priznal žalobou uplatnený nárok, pričom v predložennom osvedčení o dedičstve rovnako nebola zmienka o „prededení“ nároku. A nesprávne považovali dedičia aj rozhodnutie súdu o trovách konania, pričom poukázali na rozhodovania v identických veciach vedených pod sp. zn. 5C/65/2012 a 8C/129/2012, v rámci ktorých súd nepriznal žiadnej zo sporových strán nárok na náhradu trov konania podľa § 255 ods. 2 CSP.

19. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov uviedol, že ich opravný prostriedok považuje za nedôvodný. K odvolacej námietke žalobcov týkajúcej sa zamietavého výroku vo vzťahu k žalobcom v rade 9/ až 13/ uviedol, že nie je možné súhlasiť s argumentáciou žalobcov prezentovanou ich právnym zástupcom. Vo vzťahu k odvolacej argumentácii žalobcov týkajúcej sa trov konania dal žalovaný do pozornosti, že ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p., (podľa ktorého aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu), nebolo do Civilného sporového poriadku prevzaté z Občianskeho súdneho poriadku, a ani žiadnym spôsobom transformované. Žalovaný tiež nesúhlasil s názorom žalobcov, že určenie výšky požadovaného nároku by presahovalo ich možnosti. Žalobcovia mali možnosť dať si vyhotoviť vlastný znalecký posudok i v roku 2012, kedy podali žalobu, a nie určiť výšku požadovanej náhrady nerelevantným spôsobom na podklade subjektívnych podkladov. Žalobca nemôže žalovať nárok vo výške nepodloženej relevantným (objektívnym) podkladom (napr. súkromným znaleckým posudkom, ktorú si stanovil v neprimeranej výške, a následne sa spoliehať na to, že je nepodstatné v akej časti bude žalobca úspešný, pretože stačí akýkoľvek úspech a nebude musieť znášať procesné následky v podobe úhrady trov, aj keď uplatnil nárok v neprimeranej výške bez relevantného (objektívneho) podkladu. Takéto závery by boli v rozpore s rovnosťou strán podľa čl. 6 ods. 1 CSP a v rozpore princípmi všeobecnej spravodlivosti podľa čl. 4 ods. 2 CSP. Zároveň v späťvzatých častiach bez splnenia žalovaného nároku žalovaným v prísne formálnom procesnom ponímaní nesú procesnú zodpovednosť za zastavenie konania v späťvzatých častiach k celému predmetu sporu žalobcovia podľa § 256 ods. 1 CSP a túto okolnosť nie je možné „prekonať“ argumentáciou žalobcov v odvolaní týkajúcou sa trov konania. Žalobcovia mali od počiatku sporu kvalifikované právne zastúpenie v osobe advokáta, ktorý by mal poznať hmotnoprávne predpisy na vec sa vzťahujúce (na úseku nájmu a hodnoty poľnohospodárskej pôdy), ale i procesné predpisy (povinnosť tvrdení a dôkazná povinnosť žalobcu) preto je zrejmé, že ich nárok na náhradu za užívanie bol od počiatku neprimeraný.

20. Žalobcovia v rámci odvolacej repliky uviedli, že žalovaný vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov polemizuje s argumentáciou, ktorú oni neprezentovali. Žalobcovia sa nikde vo svojom opravnom prostriedku neodvolávali na Občiansky súdny poriadok, a tak celá argumentácia žalovaného o ustanovení § 142 ods. 3 OSP je irelevantná. Záverom žalobcovia uviedli, že ich žaloba sa opiera o súdne rozhodnutie v porovnateľnom prípade (bezdôvodné obohatenie za užívanie pozemkov v areáli PD - hospodárskeho dvora za účinnosti zákona NR SR č. 504/2003 Z. z.), konkrétne o rozsudok Okresného súdu Martin sp. zn. 9C/78/2006 zo dňa 23.04.2009, právoplatný dňa 20.05.2009, ktorého výrokom bolo žalobcom voči žalovanému priznané päťnásobne vyššie bezdôvodné obohatenie, ako je tomu v aktuálne prejednávanom spore. Neobstojí preto tvrdenie žalovaného o zjavnej neprimeranosti žalobcami uplatneného nároku.

21. Všetky vyššie uvedené podania sporových strán boli doručované v zmysle ustanovení § 373 ods. 3 a § 374 CSP.

22. Ďalšie podania strán sporu v rámci odvolacieho konania neboli súdu predložené/doručené.

23. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu vyplývajúcom z ustanovenia § 379 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 385 ods. 1 CSP a contrario toto rozhodnutie v odvolaní napadnutej časti, t.j. vo výrokoch I., II., V. a VI. v zmysle

§ 389 ods. 1 písm. b), c) CSP zrušil a podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

24. Podľa § 389 ods. 1 písm. b) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, ak tento nedostatok nemožno napraviť v konaní pred odvolacím súdom.

25. Obsah základného práva na spravodlivý proces je pomerne zložito štruktúrovaný a ako to potvrdzuje aj judikatúra ústavného súdu, patrí do neho viacero samostatných subjektívnych práv a princípov, ktoré sú buď konkrétne (verejnoscť konania, konanie bez zbytočných prieťahov, právo na nezávislý a nestranný súd), alebo v zásade abstraktné (riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia, predvídateľnosť rozhodnutia, zákaz svojvoľného postupu súdu a ďalšie). Ako už bolo uvedené, základné právo na spravodlivý proces je najvýznamnejším interpretačným hľadiskom pre všetky procesné poriadky ustanovené zákonom. Z toho vyplýva ústavná povinnosť každého všeobecného súdu vykladať a používať procesné normy, ktoré sú obsahom procesných poriadkov ustanovených zákonom v súlade s princípmi a s obsahom základného práva na spravodlivý proces. Okrem toho je táto interpretácia a aplikácia povinná rešpektovať princíp materiálneho právneho štátu, a teda materiálne chápanie spravodlivosti tak, ako to je vyjadrené v čl. 1 ods. 1 ústavy.

26. Z ust. § 220 CSP vyplýva, že v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

27. To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 09. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

28. Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

29. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Za znemožnenie strane uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dochádza k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP, treba preto považovať aj taký nedostatok rozhodnutia súdu, keď rozhodnutie neobsahuje žiadne dôvody alebo ak v ňom absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie vo veci, prípadne, ak argumentácia obsiahnutá v odôvodnení rozhodnutia je natoľko vnútorne rozporná, že rozhodnutie ako celok je nepresvedčivé. (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. januára 2019, sp. zn. 6Cdo/98/2017)

30. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Ak súd prijme skutkové a právne závery, ktorých vysvetlenie v odôvodnení rozhodnutia nedáva jasný obraz o všetkých podstatných otázkach, potom jeho rozhodnutie trpí vadou, ktorá musí viesť nevyhnutne k zrušeniu rozsudku. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v odvolacom konaní. Ak rozhodnutie okresného súdu neobsahuje náležitosti uvedené v ust. § 220 CSP je nepreskúmateľné.

31. Ak prvoinštančný súd postupoval v rozpore s ustanoveniami Civilného sporového poriadku tým, že sporovej strane odoprel alebo znemožnil uplatnenie procesných práv, odvolací súd musí v každom prípade jeho rozhodnutie zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

32. Po oboznámení sa s obsahom spisového materiálu odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní tohto sporu úplne rezignoval na úlohu nezávislého arbitra a bez posúdenia individuálnych okolností prejednávanej veci len nekriticky prevzal závery právoplatných rozhodnutí z iných súdnych konaní vedených na Okresnom súde Martin pod. sp. zn. 8C/129/2012 a sp. zn. 5C/65/2012. Takýto postup súdu prvej inštancie je neakceptovateľný, najmä s prihliadnutím na to, že žalovaný v tomto spore realizoval svoju obranu úplne inak, než tomu bolo v označených súdnych konaniach. Okolnosť, že v skutkovo obdobných veciach súd prvej inštancie, či odvolací súd určil výšku bezdôvodného obohatenia inak, (resp. vo vyššej sume), sama osebe ešte neznamená, že aj v aktuálne prejednávanej veci je potrebné postupovať identickým spôsobom tvrdiac, že je to tak „spravodlivé.“ V predchádzajúcich právoplatných súdnych konaniach sa žalovaný bránil inak, resp. nevyužil identické prostriedky procesnej obrany, ako je to v aktuálne prejednávanej veci. Okrem toho prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec neuviedol, prečo pri svojom rozhodovaní nerešpektoval ani právny názor najvyššej súdnej inštancie - Ústavného súdu SR prezentovaný v jeho uznesení sp.zn. II.ÚS 687/2017 z 10.11.2017, keď svoj odklon od tohto právneho názoru vôbec nezodôvodnil, a to aj napriek tomu, že už existujú aj viaceré rozhodnutia odvolacích súdov totožne riešiace nastolený právny problém, napríklad rozsudok Krajského súdu v Trenčíne č.k. 19Co/379/2012-481 zo dňa 27.11.2014, ako aj rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 1Co/11/2015 zo dňa 11.03.2015. Je teda nepochybné, že svoju povinnosť rozhodnutie náležite odôvodniť si v danom prípade prvoinštančný súd riadne nespĺnil, keďže sa dostatočne a presvedčivo nezaoberal so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, no najmä so špecifickými námietkami žalovaného. Tým došlo k porušeniu práva žalovaného na spravodlivý proces v zmysle § 389 ods. 1 písm. b) CSP, čo zakladá prvý dôvod na zrušenie napadnutého rozhodnutia odvolacím súdom.

33. Podľa § 389 ods. 1 písm. c) CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zruší, len ak súd prvej inštancie v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci nevykonal navrhované dôkazy, ak nie je účelné doplniť dokazovanie odvolacím súdom.

34. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

35. Pokiaľ sa súd prvej inštancie dopustí omylu v právnom posúdení veci pre chybnú interpretáciu právnej normy a z tohto dôvodu nedostatočne zistí skutkový stav, nemožno konštatovať, že konajúci súd splnil ústavnú a zákonnú povinnosť garantovať obsah základného práva na súdnu ochranu. Uvedený postup prvoinštančného súdu, ktorý je potrebné považovať za chybný, nemožno naprávať pred súdom vyššej inštancie (t.j. aj odvolacím súdom), ale je potrebné, aby bolo rozhodnutie prvoinštančného súdu, vydané na základe takto vykonaného (chybného postupu), zrušené a vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a na to nadväzujúce nové meritórne rozhodnutie.

36. Vo vzťahu k výroku I. napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza:

37. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

38. V zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

39. Dotknuté pozemky sa nachádzajú v areáli bývalého štátneho majetku, ktorého budovy odkúpil žalovaný za účelom poľnohospodárskej výroby s predpokladom chovu kurčiat a iných zvierat. Od roku 2008, kedy žalovaný nadobudol budovy v areáli bývalého štátneho majetku, medzi stranami sporu nedošlo k uzavretiu nájomnej zmluvy, žalovaný dobrovoľne neuhradil vlastníkom pozemkov žiadnu čiastku za užívanie ich pozemkov a tieto užíval bez akejkoľvek náhrady.

40. Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 504/2003 Z. z. nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 504/2003 Z. z. alebo zákon nájme poľnohospodárskych pozemkov“), pozemok na účely tohto zákona je taký pozemok, ktorý je poľnohospodárskou pôdou alebo časť tohto pozemku, pozemok zastavaný stavbou na poľnohospodárske účely do 24.06.1991, ako aj iný pozemok prenechaný na poľnohospodárske účely alebo časť tohto pozemku; ustanovenia osobitného predpisu tým nie sú dotknuté.

41. Podľa § 10 ods. 1 citovaného zákona na vznik zmluvy o nájme pozemku na poľnohospodárske účely pri prevádzkovaní podniku sa vyžaduje dohoda o výške nájomného, alebo spôsob jej určenia, pričom výška nájomného je najmenej 1 % z hodnoty poľnohospodárskej pôdy určenej podľa osobitného predpisu.

42. V posudzovanom prípade bolo jednoznačne preukázané, že nehnuteľnosti, vo vzťahu ku ktorým je bezdôvodné obohatenie za užívanie predmetom tohto sporu, spĺňajú kritérium uvedené v § 1 ods. 2 zákona č. 504/2003 Z. z., to znamená, že sa jedná o poľnohospodárske pozemky, nakoľko sú zastavané stavbami na poľnohospodárske účely do 24.06.1991. Predmetné pozemky boli totiž zastavané stavbou postavenou Štátnym majetkom, národný podnik Martin do 24.06.1991, pričom z užívacieho hľadiska malo ísť o odchovňu mladého dobytku 416 ks, Podhradie, o čom svedčí i príloha č. 6 znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou Ing. Ivetou Pohančénikovou č. 39/2018 na č.l. 245-246 spisu) a zároveň žalovaný tieto stavby aj v súčasnosti využíva na poľnohospodárske účely (chov kurčiat a iných hospodárskych zvierat).

43. Pre úplnosť je potrebné zdôrazniť, že na rozdiel od právnej úpravy platnej do 31.12.2007, zákon č. 504/2003 Z. z. nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v dôsledku novelizácie účinnej od 01. januára 2008 považuje pozemok za poľnohospodársky, aj v dôsledku toho, že bol zastavaný stavbou na poľnohospodárske účely, ktorá bola postavená do 24. júna 1991. Uvedenou novelizáciou došlo k rozšíreniu právnej definície pozemkov považovaných za poľnohospodárske pozemky. Preto sa javí ako logické, že pri ustálení výšky bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, (ktoré sa v zásade rovná výške nájomného požadovateľného v prípade, ak by došlo k uzavretiu zmluvy o nájme), je pri rozhodovaní súdu potrebné vzhľadom na legislatívnu zmenu z cenového hľadiska rozlišovať medzi obdobím do 31. decembra 2007 a obdobím od 01. januára 2008. Žalobcovia sa žalobou v prejednávanej veci domáhajú voči žalovanému bezdôvodného obohatenia zodpovedajúcemu výške nájme za sporné nehnuteľnosti za obdobie od 13.06.2010 do 13.06.2012. Práve preto žalovaný žiadal, aby bezdôvodné obohatenie bolo v posudzovanom prípade určené podľa § 10 ods. 1 zákona o nájme poľnohospodárskych pozemkov, podľa ktorého výška nájomného je najmenej 1 % z hodnoty poľnohospodárskej pôdy určenej podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov, pričom podrobnosti o určení hodnoty pozemkov sú stanovené vo vyhláske Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 38/2005 Z. z. o určení hodnoty pozemkov a porastov na nich na účely pozemkových úprav. Pri určení výšky bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov patriacich žalobcom užívaných žalovaným za obdobie 13.06.2010 do 13.06.2012 je potrebné preto vychádzať zo znenia zákona č. 504/2003 Z. z. o nájme poľnohospodárskych pozemkov, poľnohospodárskeho podniku a lesných pozemkov a o zmene niektorých zákonov v znení účinnom do 30. apríla 2018 (pozri § 24d prechodné ustanovenia k úpravám účinným od 01. mája 2018).

44. Možno teda zhrnúť, že vzhľadom na skutočnosť, že stavba vo vlastníctve žalovaného zasahuje do pozemku tvoriaceho podielové spoluvlastníctvo žalobcov, (tieto sa nachádzajú v areáli poľnohospodárskeho podniku FARMAVET, s.r.o. v katastrálnom území H. nad R., obec Podhradie, okres Martin), žalovaný správne založil svoju obranu v spore, keď žiadal určiť výšku bezdôvodného obohatenia ním navrhovaným spôsobom. Za týchto okolností mal preto súd prvej inštancie pri určení výšky nájomného za tieto nehnuteľnosti, ktorá korešponduje s výškou bezdôvodného obohatenia, so zreteľom na absenciu platnej zmluvy medzi stranami sporu, postupovať podľa § 10 ods. 1 zákona č. 504/2003 Z. z. a zaoberať sa hodnotou predmetných pozemkov určenou podľa osobitného predpisu.

45. To znamená, že zákon č. 504/2003 Z. z. upravuje postup, ktorým je potrebné výšku nájomného (i bezdôvodného obohatenia) zistiť, a to aplikáciou ust. § 43 ods. 2 zákona č. 330/1991 Zb. a nadväzne na to i vyhlášky Ministerstva pôdohospodárstva SR č. 38/2005 Z. z. o určení hodnoty pozemkov a porastov na nich na účely pozemkových úprav.

46. V tejto súvislosti je potrebné vychádzať z tzv. BPEJ, pričom otázku, či vo vzťahu k nehnuteľnostiam, ktoré sú predmetom tohto sporu, je možné stanoviť BPEJ alebo nie, je možné zodpovedať až po vykonaní hodnoverného znaleckého dokazovania.

47. Vo vzťahu k výroku II. napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza:

48. Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že žalobou podanou na Okresný súd Martin dňa 13.06.2012 sa pôvodný žalobca v rade 4/ O. Q., nar. XX.XX.XXXX, naposledy bytom X. E. XXX/XX, XXX XX . H., ktorý zomrel XX.XX.XXXX, domáhal od žalovaného vydania bezdôvodného obohatenia v celkovej výške 3.492,44 Eur na tom skutkovom základe, že je (spolu)vlastníkom nehnuteľností nachádzajúcich zapísaných na Katastrálnom úrade Žilina, Správa katastra Martin pre k.ú. H. na R. na LV č. XXXX, s výškou spoluvlastníckeho podielu 80/3456, konkrétne KN-E parc. č. 461/1 o výmere 143 m² - orná pôda, KN-E parc. č. 461/2 o výmere 238 m² - orná pôda, KN-E parc. č. 461/3 - orná pôda o výmere 524 m² a KN-E parc. č. 461/4 - orná pôda o výmere 1960 m², a tiež nehnuteľností zapísané na Katastrálnom úrade Žilina, Správa katastra Martin pre k.ú. H. na R. na LV č. XXX, s výškou podielu vo výške 204/1152, konkrétne KN-E parc. č. 462/1 - orná pôda o výmere 1401 m² a KN-E parc. č. 462/2 - orná pôda o výmere 3155 m². Žalovaný má na vyššie uvedených nehnuteľnostiach postavené stavby, ktoré sú evidované Správou katastra Martin na LV č. XX pre k.ú. H. nad R.. Žalovaný užíval nehnuteľnosti v spoluvlastníctve žalobcov a za ich užívanie v prospech žalujúcej sporovej strany nič neuhradil. K uzavretiu nájomnej zmluvy týkajúcej sa predmetných nehnuteľností nedošlo. Rovnako nedošlo až do rozhodnutia súdu k vydaniu bezdôvodného obohatenia žalovaným. Pôvodný žalobca v rade 4/ O. Q. žiadal od žalovaného vydať bezdôvodné obohatenie za užívanie celkovej výmery mu prináležiacich častí spoločných nehnuteľností vo výške 873,11 m², a to náhradu 2,00 Eur/m² za rok, za obdobie od 13.06.2010 do 13.06.2012. Ako už bolo uvedené vyššie, pôvodný žalobca v rade 4/ O. Q. dňa XX.XX.XXXX zomrel. Z osvedčenia o dedičstve po uvedenom poručiteľovi Okresného súdu Martin vydaného JUDr. Vierou Školníkovou, ako povereným súdnym komisárom, č.k. 18D 546/2015-76, Dnot 240/2015 dňa 24.04.2017, právoplatného dňa 24.04.2017, vyplýva, že poručiteľ závet (listinu o vydedení) nezanechal, zomrel ako slobodný, bezdetný, rodičia ho predumreli. Ako dedičia zo zákona v tretej dedičskej skupine prichádzajú do úvahy synovci a netere, konkrétne žalobcovia v rade 9/ až 13/ uvedení v záhlaví tohto rozhodnutia: 9/ Ing. C. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, XXX XX J. F. R., 10/ I. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. XXXX/X, XXX XX S., 11/ E. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX O. XX, 12/ R. C., nar. XX.XX.XXXX., bytom J. XXX/XX, H., XXX XX J., 13/ R. Q., nar. XX.XX.XXXX, . bytom J. XXX/XX, H., XXX XX J.. Skutočnosť, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto sporu v dedičskom konaní zdedila žalobkyňa v rade 13/, nie je relevantná pre rozhodovanie v tejto veci. Jedná sa totiž o nárok, ktorý vznikol za života poručiteľa, a to za žalované obdobie od 13.06.2010 do 13.06.2012.

49. V danej súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1Cdo/69/2008 zo dňa 25. júna 2009, z ktorého vyplýva, že „...spornosť otázky, čo patrí do dedičstva, je aktuálna iba medzi dedičmi. Medzi dedičmi a tretími osobami žaloba o určenie do dedičstva nič nevyrieši (právne postavenie dedičov sa nezmení a na základe takéhoto požadovaného určenia veci z dedičstva nenadobudnú), preto na ich strane absentuje naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c) O.s.p. - aktuálne § 137 písm. c) CSP - poznámka odvolacieho súdu), pričom nedostatok naliehavého právneho záujmu sám o sebe odôvodňuje zamietnutie návrhu (aktuálne žaloby - poznámka

odvolacieho súdu). Možným riešením by bola iba žaloba na plnenie tak, ako aj v prejednávanej veci bola pôvodne podaná, ktorú však navrhovatelia so súhlasom súdu zmenili.“

50. Rovnako z nálezu Ústavného súdu SR č.k. III.ÚS 369/2012-35 zo dňa 20. novembra 2012 vyplýva, že „podľa § 175y O.s.p. nezaraďenie majetku alebo dlhov do aktív a pasív dedičstva v dôsledku postupu podľa § 175k ods. 3 nebráni účastníkom konania, aby sa domáhali svojho práva žalobou mimo konania o dedičstve.“

51. V posudzovanom prípade je podaná takáto žaloba (žaloba na plnenie) a vec nie je právoplatne skončená. Práve preto okresný súd postupom podľa § 63 ods. 1 a 2 CSP pokračoval v tomto konaní s dedičmi po poručiteľovi, a to žalobcami v rade 9/ až 13/ označenými v záhlaví napadnutého rozhodnutia. Žalovaná suma tak môže byť priamo priznaná označeným žalobcom podľa výšky ich dedičského podielu, nakoľko sú dedičmi zo zákona v tretej dedičskej skupine a poručiteľ závet a listinu o vydedení nezanechal.

52. Podľa § 460 Občianskeho zákonníka dedičstvo sa nadobúda smrťou poručiteľa. Predmetom dedenia je dedičstvo. Dedičstvo možno vymedziť ako majetok poručiteľa, do ktorého patria aj práva a povinnosti, záväzky a pohľadávky, ktoré mu patrili ku dňu jeho smrti a ktoré sú prevoditeľné na iné osoby. Pri prejednaní dedičstva po poručiteľovi O. Q. alovaná pohľadávka nebola predmetom tohto konania vedeného na Okresnom súde Martin sp. zn. 18D 546/2015. Táto pohľadávka ku dňu smrti poručiteľa bola totiž predmetom tohto sporu. Súd preto nemal možnosť prejednať v dedičstve niečo, čo je sporné a navyiac uvedený nárok sa neobjavil do právoplatnosti konania sp.zn. 18D/546/2015, ktoré bolo skončené osvedčením dňa 24.04.2017. V prejednávanej veci teda nič nebránilo súdu prvej inštancie rozhodnúť o nároku žalobcov v rade 9/ až 13/ (t.j. o žalobe na plnenie), s ktorými súd pokračoval v konaní ako správnymi nástupcami pôvodného žalobcu v rade 4/ O. Q..

53. Popísané pochybenia v postupe okresného súdu považoval odvolací súd za tak podstatné, že nevidel dôvod ďalej sa v podrobnostiach zaoberať ďalšou argumentáciou žalobcov v ich opravnom prostriedku, keďže tu boli jednoznačne splnené podmienky pre zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Nesprávny postup súdu prvej inštancie v takomto rozsahu by nemal naprávať odvolací súd, ktorý je spravidla určený na to, aby náležite vykladal a aplikoval právo v opravných konaniach. Účelom fungovania opravného súdu je na kvalitatívne vyššej úrovni na základe opravných prostriedkov preskúmať, či sa na súde prvej inštancie dosiahol účel civilného sporového konania vyjadrený v článkoch 2, 3 a 6 CSP v spojitosti s článkom 46 a nasl. Ústavy SR a nenachádzať podstatné pochybenia v postupe prvoinštančného súdu.

54. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok okresného súdu vo veci samej, t.j. vo výrokoch I., II., ako aj v závislých výrokoch V. a VI. o trovách konania zrušil podľa § 389 písm. b), c) CSP a zároveň podľa § 391 ods. 1 CSP vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

55. V ďalšom konaní súd prvej inštancie vykoná dokazovanie na základe dôkazov označených a predložených obidvomi procesnými stranami a vysporiada sa aj s prípadnými ich ďalšími návrhmi na doplnenie dokazovania a opätovne posúdi nárok žalobcov uplatnený žalobou. Po doplnenom dokazovaní okresný súd opätovne rozhodne o nároku žalobcov uplatnenom žalobou, pričom je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu vysloveným vyššie (§ 391 ods. 2 CSP). Pri vyhotovení písomného vyhotovenia rozsudku bude súd prvej inštancie dôsledne vychádzať z ust. § 220 CSP.

56. V nadväznosti na rozhodnutie vo veci samej okresný súd opätovne rozhodne aj o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania, a tiež o nároku na náhradu trov tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP), ktoré tiež náležite s poukazom na konkrétne zákonné ustanovenia aj odôvodní.

57. Vo zvyšnej časti (t.j. vo výrokoch III. a IV.) zostal rozsudok okresného súdu nedotknutý týmto rozhodnutím odvolacieho súdu.

58. Napriek tomu odvolací súd uvádza, že výroky II. a IV. nie sú jasne formulované. Z ich obsahu nie je totiž zrejmé, a to vo výroku III., za aké obdobie súd konanie v časti žaloby u žalobcov v rade 1/ až 13/ o zaplatenie 0,914 Eur za m2 zastavil a z výroku IV. nie je zrejmé, v akej časti súd žalobu žalobcov v rade 1/ až 8/ v časti uplatneného úroku z omeškania vo výške 9 % ročne od 13.06.2012

do 21.08.2012 zamietol, nakoľko nie je zrejmé, z akej sumy pri nároku každého zo žalobcov pri svojom rozhodovaní vychádzal. Neexistuje žiadny dôvod, prečo by súd pri rozhodovaní o pomere úspechu a neúspechu jednotlivých procesných strán v spore nemal zohľadniť aj úroky z omeškania. Takáto nepresná formulácia môže mať teda následne nežiaduci vplyv na nemožnosť presného výpočtu čistého úspechu jednotlivých sporových strán v spore a nadväzne na to i na správnosť výroku konajúceho súdu o nároku na náhradu trov konania.

59. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému

rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).